

Boeren, burgers en buitenlui

Tijdens de Open Monumentendagen op zaterdag 9 en zondag 10 september is het centrale thema "Boeren, burgers en buitenlui". Dit thema legt de nadruk op de actieve mensen en hun onderlinge economische en culturele relaties. Het thema verbindt stadsbewoners, plattelandsbewoners en mensen met een rondtrekkend bestaan. Het verbindt het verleden met het heden en verwijst naar de onderlinge relaties tussen boeren, burgers en buitenlui. Aspecten die hierbij een rol spelen zijn voedsel, grondstoffen, handel, vervoer, communicatie en markten. Deze aspecten zijn verbonden met (monumentale) gebouwen en voorzieningen, zoals boerderijen, molens, havens en marktpleinen.

Ook in de gemeente Maasgouw biedt het thema talrijke aanknopingspunten. Het geeft mogelijkheden om de drie monumentale molens (Hompesche Molen, Leonardusmolen, Lindertmolen) voor het voetlicht te brengen, om aandacht te schenken aan de Maasbrachtse haven en de hiermee verbonden Schippersbeurs en om typische producten van deze streek aan het publiek te tonen en te verhandelen.

Kapel O.L. Vrouw van het H. Hart

Thornerweg 2, Panheel

Van oudsher een toevluchtsoord voor boeren, burgers en buitenlui, werd de kapel in Panheel in 1875 gebouwd. De kapel lag in het najaar van 1944 langere tijd in de frontlijn en werd geheel verwoest door het oorlogsgeweld. In 1947 werd met de stenen van de verwoeste kapel en van de vernielde huizen uit de omgeving een nieuwe kapel gebouwd. Het interieur is zeer bezienswaardig: glas-in-loodramen van Max Weiss, een sacramentsaltaar van mergel, baksteen en hardsteen, een tabernakel van staal en brons (rijk versierde kluis op het altaar) en een vieringaltaar van graniet. Het typische steekgewelf, de in schoon metselwerk uitgevoerde binnenwanden en het gefilterde licht dat binnenvalt via de glas-in-loodramen verlenen het interieur een intiem, warm karakter.

De kapel is buiten de erediensten nooit geopend. Tijdens de Open Monumentendagen wordt een uitzondering gemaakt. Voor de fietsers van de molenfietsroute kan dat uitstekend, door in Panheel heel even van de route af te wijken.

Alle vermelde gebouwen en het Maas Binnenvaartmuseum zijn tijdens de **Open Monumentendagen op 9 en 10 september gratis te bezoeken.** Ook aan de activiteiten kunt u gratis deelnemen (tenzij anders vermeld). Op **9 september** zijn de openingstijden van **12.00 tot 17.00 uur** en op **10 september** van **11.00 tot 17.00 uur.**

Boeren, burgers en buitenlui

Gemeente Maasgouw • Markt 36, 6051 DZ Maasbracht • Postbus 7000, 6050 AA Maasbracht • www.gemeentemaasgouw.nl

Foto's:
Wiel Derkx
Jan Bogie

Werkgroepleden:
Jessie Smeets-Palmen (wethouder), Jan Bogie, Wiel Derkx, Roelof Fransbergen, Har Knoops, Jos Schreurs, Jan Custers, Nico van Lent, Truus Janssen, Cindy Tromp en Jac. Forschelen.

Hompesche Molen en rondleiding door de omgeving

Molendijk 6, Stevensweert

De Hompesche Molen werd in 1722 gebouwd door graaf van Hompesch als eigen banmolen. Dit wil zeggen, dat de bewoners verplicht waren er hun granen te laten malen, zodat de graaf een deel van de opbrengsten kon opeisen. De stellingmolen is met bijna 37 meter de hoogste van Limburg. Heel markant is haar ligging in het landschap. De molen ligt exact op het snijvlak van twee zichtlijnen. De ene zichtlijn naar het oosten vanuit de inmiddels geheel verdwenen buitenplaats Walburg van de familie van Hompesch. De andere vanuit het centrum van Stevensweert naar het zuiden. Tijdens de Open Monumentendagen is de molen in bedrijf en zijn streekproducten op en nabij het terrein van de molen verkrijgbaar. Verder is er een expositie van historische boerenwerktuigen. De gemeente is in samenwerking met Natuurmonumenten bezig met een plan om de contouren en tuinen van deze geheel verdwenen buitenplaats in het landschap zichtbaar te maken. De oorspronkelijke zichtlijn Walburg-Hompesche Molen wordt hierbij hersteld. In 2015 werd al een unieke historische duiker, die een functie vervulde in de waterhuishouding van de buitenplaats, gerestaureerd.

VVV-gidsen verzorgen vanaf de Hompesche Molen rondleidingen door de omgeving. De rondleiding start op beide dagen om 14.00 en om 15.30 uur.

Molenfietsroute langs de drie monumentale molens

*Hompesche Molen, Molendijk 6, Stevensweert
Leonardusmolen, Zuidsingel 1a, Maasbracht
Lindertmolen, Molenstraat 69, Beegden*

De molen was in het verleden bij uitstek een ontmoetingspunt voor boeren, burgers en buitenlui. De boeren brachten er hun graan om te

malen, burgers kochten het meel en verwerkten dit, de buitenlui waren mensen van verschillende pluimage (kooplieden, rondtrekkende werklieden) en zochten de molen op met een specifiek belang voor ogen.

De gemeente Maasgouw kent drie historische molens, allen met een rijksmonumentale status: de Hompesche Molen, de Leonardusmolen en de Lindertmolen. De nieuwe folder met de molenfietsroute verbindt de molens met elkaar. De fietsroute gaat uit van het fietsknooppuntensysteem. De folder bevat beschrijvingen van de molens en wetenswaardigheden over de omgeving. Tijdens de Open Monumentendagen is de route (beperkt) gratis verkrijgbaar bij de drie molens. Daarna is hij tegen betaling verkrijgbaar via VVV Midden-Limburg. U kunt de route starten bij één van de drie molens. Ook voor niet-fietsers zijn de molens natuurlijk te bezoeken.

Tijdens de Open Monumentendagen zijn de molens in bedrijf en wordt er uitleg gegeven over het functioneren van het maalwerk. Geheel in de zin van het thema worden er op de terreinen van de molens streekeigen producten aangeboden.

Maas Binnenvaartmuseum: expositie Schippersbeurs

Havenstraat 12, Maasbracht

Het thema duidt ook op de onderlinge relaties tussen de burgers, de boeren en de buitenlui. Eén van de drijfveren van deze relaties was de handel en het vervoer. Bijzonder is dan de binnenscheepvaart en de havenfunctie in Maasbracht. In het Maas Binnenvaartmuseum wordt de geschiedenis hiervan via talloze objecten en foto's zichtbaar gemaakt. Extra aandacht in woord en beeld wordt geschonken aan de Schippersbeurs, waar de vrachten onder de schippers werden verdeeld. In 1998 kwam

een eind aan de Evenredige Vrachtverdeling en moesten de schippers rechtstreeks aan de slag met de bevrachters. Toen was ook het lot van de Schippersbeurs beklonken.

Tijdens de Open Monumentendagen kunnen bezoekers van het museum genieten van een rondvaart door de Maasbrachtse haven met de "Gouverneur van Limburg".

Historische kern Wessem: expositie historische vondsten, workshops, straattheater

Markt, Wessem

Het koopmanstadsje Wessem, eeuwenlang een belangrijk ankerpunt in de Maasvaart- en handel, was in het verleden een brandpunt van activiteiten van boeren, burgers en buitenlui. Geheel volgens deze historische identiteit staan in het historisch centrum op zondag 10 september diverse activiteiten op stapel voor het hele gezin: kindertheater, diverse creatieve workshops door kunstenaars, straattheater en een expositie van historische vondsten uit Wessem. Het verleden wordt weer levendig door een virtuele wandeling door historisch Wessem, waarbij diverse monumentale panden in de oorspronkelijke staat te zien zijn. De toegang tot de diverse activiteiten is bij de pomp op de Markt. Entreprijs €2,-

Historische kern Thorn

Wijngaard, Thorn

Onder het motto van "Gewone mensen ten tijde van de stiftdames" verzorgen VVV-gidsen op 9 en 10 september rondleidingen door de historische kern van Thorn. De start is op beide dagen 15.00 uur.